YEDDİ CAM

MƏHƏMMƏD FÜZULİ

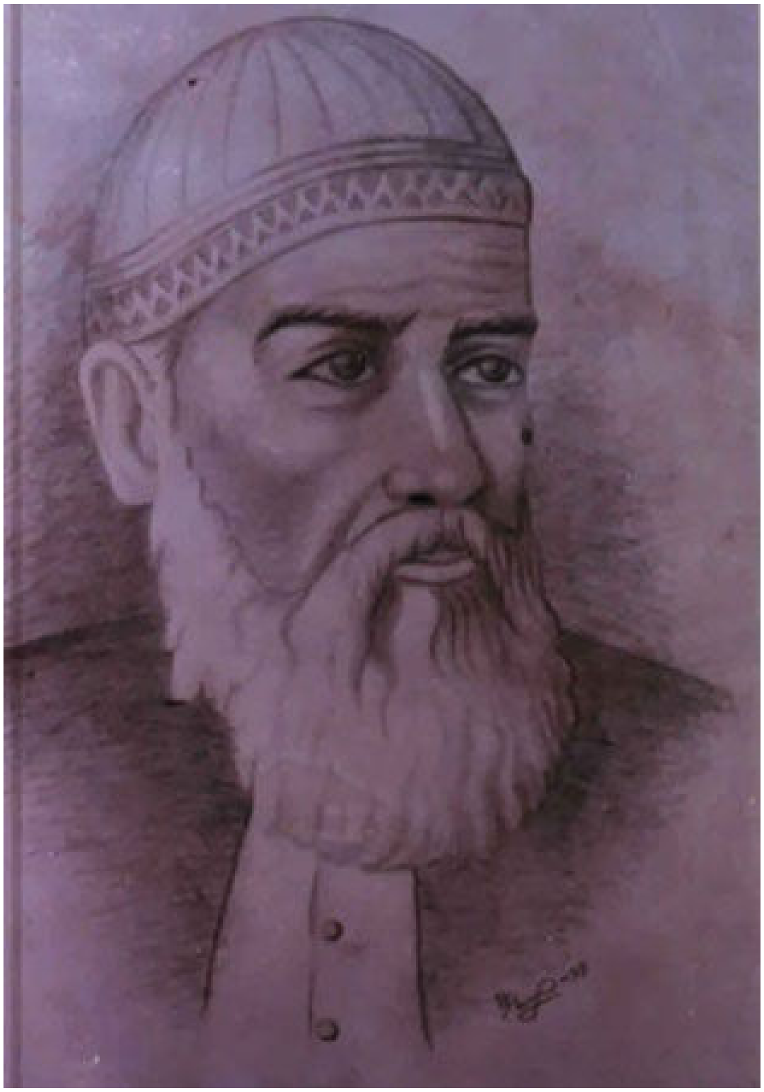

http://www.kitablar.com
http://www.kitablar.org/

Qəflət yuxusundan o zaman kim oyanıb mən,
Söz bayrağı qaldırdım uzaq göylərə yerdən.
Güldü nəzərimdə mənim hər elm və hikmət,
Gəzdim yol alıb sənət ara xeyli imarət.
Meyxanə kimi dəbdəbəli, sevgili mənzil,
Həm piri-muğan tək üzü xaş mürşidi-kamil.
Mən görmədim heç yerdə, şikayətlə dedim: - Dövr
Neyçin bu qədər zülm edərək vermədədir cövr?
Rəyi bəyənilmiş bir ağıllı, qoca insan,
Müşkül işimi böylə açıb cöylədi: - Ey can,
Arzu kələfində vurulan bu düyün, əlbət,
Əql üzrə doğub, dövrana, gəl, eyləmə töhmət.
Gör əql fəzasında neçə dürlü xəyal var,
Bihudə və boşdur dediyim həm bu xəyallar.
Əql ilə ələm, bil ki, əkizdir bu cahanda,
Əqlin yoxalırsa, gedəcək ahü fəğan da.
Meydən tələb eylə, məzədən istə dəva sən,
Gəz badədə axtar həmişə, dərdə şəfa sən.
Dövri-qədəh ilə dolanır, bil ki, bu aləm,
Gəz dövri-qədəhdən tapasan şadlığı sən həm.
Vurma yaralı qəlbinə dağ çərxi-fələkdən,
Bu yeddi bağı seyr eləyib mey gülü dər sən.
Səyyarələrin seyrinə baxdıqca tutulma,
Ver könlünü bu yeddi dənə mey dolu cama!
Şadlıq elə daim dolanıb nurlu Günəş tək,
Bir həftə qızıl badədə öz zövqünü sən çək.
Yekşənbə olunca o qədər iç ki, bu meydən,
Ta huşə gəlib yeddicə gün məst olasan sən.
Gər badə üçün yoxsa pulun söylə Günəş, Ay,
Sındırsın haman qürsünü, versin sənə bir pay.
Düşənbəni düşənbəyədək iç bu şərabı,
Meydən elə cəm atəşini söndürən abı.
Gər lazım isə məclisinə qənd, şəkər, sən
Ay qürsünü sındırmağı, gəl, istə fələkdən.
Öylə ki, seşənbə günü mey dəydi dodağə,
Dövr etdir onu yeddicə gün salma ayağə.
Gər zahid olan etsə sənə zərrə əziyyət,
Sərxoş görünən Mərrixə qıl tezcə işarət.
Çarşənbə günü, badə ilə üz-üzə gəlsən,

Bir həftə onun dövrünü heç yığmagilən sən
Qoy könlün evi nura batıb həzz ilə dolsun,
Qoy məclisinə peyki-Ütarid nədim olsun.
Pəncşənbə günü öylə ki, aldın ələ camı,
Bir həftə bu növ ilə keçir sübh ilə şamı.
Gər məclisinə düşsə sənin başqa xəyallar,
Huşyar görünən Bürcisə ver dürlü suallar.
Cümə gününü sahibi-dillərlə bərabər,
Mey iç gələcək cüməyədək böylə sərasər,
Gər məclisinə lazım isə qəlbi açan saz,
Et bircə işarətlə gözəl Zöhrəni rəqqas.
Şənbə yetişincə o qədər iç ki, bayıl sən,
Ta ki, gələcək şənbə günü bir də ayıl sən.
Gəl bir acıdan şübhələnib qorxuda qalsan,
Peyki-Zühəli qapıda xidmətçi qoyarsan.
Söz ver o gözəl saqiyə öz eşqini saçsın,
Könlüm üzünə bağlı olan yolları açsın.
Alsın bu fəqirin yükünü dərdli dilindən,
Qaldırsan ayağə, tutaraq meylə əlindən.
Bir mey ki, ağıl mülkü üçün nurlu çiraqdır,
Nəinki ağıl, şamü səhər ondan uzaqdır.
Bir mey ki, şəriət oxusun onda nizamı,
Bir mey ki, şəriət deməsin küfr-həramı.
Piri-müğanın eşqi ilə saqidən, ey can,
Mən bağrı yanıq eylə ki, aldım ələ bir cam.
Könlüm evi yüksəldə göyə, nəşəyə doldu,
Ondan üzümə, mərifətə yol açıq oldu.
Bomboş ürəyim oldu mənim sirlər ocağı,
Allah kömək olsun sənə, ey sehrli saqi!
Mey vermək ilə qıflı açıb dərdli dilimdən,
Sordun ki, sənə gizli qalan sirlər açım mən?!
Öylə isə gəl indi məni-aşiqə mey ver,
Doldur qədəhi, durma daha peydəri pey ver.
Ver səbi-məsani adına yeddidə gəl dur,
Ver, ver ki, içim, qıyma mənə kasəni doldur.

BİRİNCİ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Ey saqi, ey od məclisinin rəhbəri, tacı,

Bir odlu su ki, onda olur dərdin əlacı.
Ver bol-bol içim, qoyma məni atəşə həsrət,
Onsuz da başım dərdli olub, çəkmiş əziyyət.
Ver atəşə bənzər o suyun xoş əməlindən
İçdikcə sənə gizli qalan sirlər açım mən.
Mey ver ki, o xoş ətirlərin üstümə saçsın,
Yüz arzu xəzinəm üzümə qapısın açsın.
Bir mey ki, onun rəngi qızıl, qırmızı qandır,
Bir mey ki, cahan içrə tamam müşkül açandır.
Ver, ver mən içim, eylə məni qafil özümdən,
Qəmli işimi müşkülə salma, fəqirəm mən.
Ol gün ki, əzəl camımı mən xəstəyə verdin,
Açdın dilimi, canlı bir insana çevirdin.
Gün yetdi, zaman çatdı, ürək, dil səsi gəldi,
Qondu başıma cami-əzəl nəşəsi gəldi.
İndi gəl otur, dinlə məni, dinlə dərindən,
Sirlər qapısını lay-lay açım dinlə, eşit sən!

NEY İLƏ SÖHBƏT

Bir gün oturub başda fərəh, qəlbdə min raz,
Meyli ürəyim neylə məni eylədi dəmsaz.
Sordum ona: "Ey qəm elinin taci-qüruri,
Neyçin sarısan, anlat o qəlbindəki şuri?!
Söylə, de görüm, ah, nə yanıq nalələrin var,
Solğun yanağından tökülən jalələrin var!"
Ney gizli olan sirrini, bax, böyləcə açdı,
Qəlbindəki gövhərləri ətrafına saçdı.
Ney söylədi: "Ey halımı məndən soran həmdəm!
Ol dəm ki, ədəm idi yerim, bilməz idim qəm.
Asudə gəzərdim, nə deyim çərxi-qəzayə,
O öz həsədindən məni qərq etdi bəlayə.
Gah tərpənişim yeldən olub, gülmüşəm hər vəqt,
Bəzən də ki, atəşlər ilə eylədim ülfət.
Bəzən ulu torpaqdan alıb nəşvü-nəmanı,
Bəzən də sudan toplayaraq zövqü-səfanı.
Sərkəşliyimin bayrağını ərşə ucaltdım,
Şadlıqlar içində göyərib, qol-budaq atdım.
Tacir kimi tay bağlayaraq şaldan, ipəkdən,

Mən sahibi-nemət kimi, pul vermədim əldən.
Məğrur elədi könlümü bu cahü cəlalım,
Qaçdı, çox uzaq qaçdı bütün dərdü məlalım.
Birdən bu qəza, çərxi dolanmış nə gətirdi,
Aydın günümü qapqara bir şamə yetirdi.
Dostlar dəyişib oldu mənə ən qatı düşman,
Növrəstə gözəllər çəkilib getdi yanımdan.
Əvvəlləri sevdalı küləklər yaman əsdi,
Xain çıxaraq qollarımı, qəddimi kəsdi.
Dostluq ətəyin toplayaraq çəkdi su məndən,
Yüzlərcə zərər verdi o atəş, bunu bil sən.
Aldı ürəyimdən bütün aramımı torpaq,
Getməkdə görüb istədi öz vamını torpaq.
Doldu acılarla ürəyim, söndü, qaraldı,
Bax, böyləcə düşdüm, bədənim soldu, saraldı...
Ancaq ki, dünən sübh çağı bostanda gəzirkən,
Olduqca əcaib bir halı seyr elədim mən.
Bir kəndli gəlib ordaca bir meynəni tutdu,
Ondan şərab aldı, əvəzində verərək su.
Meynə verilən bu suyu aldı və içən tək,
Açdı sinəsin, söylədi: Gəl qənd, şəkər çək!
Qurtarmadı heç kəs dəyişən hadisələrdən,
Bu çərxi-fələk hər kəsə bir oldu əzəldən,
Hər kəs nə verib, itməyəcəkdir, qalacaqdır,
Öz verdiyinin bəhrəsini təz alacaqdır.
Bu dəhrdə almaq ilə vermək sözü, ey dil,
Bir rəsmi-zaman oldu əzəldən bunu sən bil.
Ol fikridəyəm ərz-niyaz günləri ruzgar,
Versin o şeyi ki, yenə təkrar alacaqlar.
Ahənglərim də bu işə yetmək üçündür,
Bu fikrə, bu sevdaya şükr etmək üçündür.
Zənn etdiyimin gərçi xilafı ola, ey can!
Bihudə və boşdur o qədər qorxmuram ondan.
Oddan, qara torpaq ilə həm ab-həvadən,
Tapdım iki-üç gün göyərib nəşvü-nəma mən,
Verdiklərini sonra hamı qapdı apardı,
Ancaq mənə o qaldı ki, əslimdə nə vardı.
Neyçin saralım mən bu işin dərdü ğəmindən?!
Dünyaya gəlirkən nə gətirmişdim özüm mən?!
Sən də, a müğənni, dilə gəl, könlümü bir aç,

Ney ilə bu ətrafı işıqlandır, alov saç!
Çör-çöp kimi yandır məni bu atəşə yandır!
Könlüm evini şam kimi nurlandır, amandır!?
Qəm vermə Füzuliyə, düyün vurma dilindən,
Qaytar o qərarı geri ki, aldın əlindən.
Xoş məstlərin halına ki, şamü səhərlər,
Meyxanələrin küncünü asudə gəzərlər.
Hər şeylərini vəqf edərək badəyə candan,
Öz əllərin çəkdilər alver yaxasından.

İKİNCİ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Ver, saqi, o Nuhun gəmisi rahəti-canı,
Ver ki, məni qərq etdi bu qəm, dərd tufanı.
Gül tək saralıb soldu həyatım acı ğəmdən,
Ver, ver ki, içim bəlkə tapım, saqi, nicat mən!
Ver, saqi, ver ol zahir edən ism ilə zatı,
Ver, ver o ağıl Xizri üçün abi-həyatı.
Nəfsilə ölən gözlərimə nur tökülsün,
Pəjmürdə düşən qönçələrim bir daha gülsün.
Ver, saqi, ver ol ayna kimi badeyi-canı,
Bir badə ki, əks eyləyir o, cümlə cahanı.
Ver, ver ki, görünsün gözümə büsbütün aləm.
Agah elədin öylə ki, bu feyzi-qədəhdən,
Bu badə ilə nəşəmi artır, tamam et sən.
İkinci qədəh ilə ürək qüvvət alıb ta
İzhar eləsin hər şeyi batində nə varsa.

DƏF İLƏ SÖHBƏT

Mən bir gecə olduqca gözəl bəzm düzəltdim,
Şadlıq evini orda qurub bərqərar etdim,
Güldürdüm o bəzmi, bəzədim sözlə, kababla,
Nur verdim ona badə ilə, şamla, şərabla.
Bu dairədə dəf də durub tüğyan edirdi,
Divanəyə bənzər köpürüb tufan edirdi.
Sordum ona: "Ey qəddi bükülmüş qoca insan!
Derlər ki, çıxıbsan hər ötən yaxşı-yamandan.

Dostluqlar ilə dopdoludur dostluğun, ey can,
Hər bir dəridən sonra da var bir dəli əlan.
Vəcd gülşəninin yarpağısan, başqadır halın.
Qəm-qüssə əlindən, yaranıbdır bu zavalın.
Hikmət kitabından yaranan bircə vərəqsən,
Elm əhli, deyirlər ki, alır dərsini səndən.
Artıq yetişib vəqti, bizə göstər ədalər,
Gəl ayna kimi dünyanı sən, əks elə, göstər.
İncə danışıqla bizə hər sirri bəyan et,
Bu fani həyatın açaraq əslini öyrət!
Gəl! Gəl ki, Firidunların o şahlıq ilindən,
Bu dövrə qalan bir dənəsən, dürdənəsən sən.
Sök qəlbini, tök sirləri, et hər şeyi izhar,
Söylə, de görək, bir harada qaldı o şahlar?!
Noldu o Firidunu-Keyin axırı, kamı,
Kim saldı o Cəmşidin əlindən dolu camı?!
Qəbrin evinə möhtac olub ömr edən onlar,
Sülh eylədilər, ya ki, hələ davadadırlar?!
Bu firqə içində de görüm qışmı, baharmı,
Dostluq çiçəyi qönçələnib, yoxsa ki, xarmı?!"
Dəf böylə cəvab verdi sanıb saydığım halə,
Ondan sorulan gizli işə, sirli sualə:
- Onlar, - dedi, - indi hamı asayişə yardır,
Dünyanın işindən çox uzaq ayrı-kənardır,
Nə məmləkət üstündə çəkib dərdi, olub xar,
Nə heçliyə getməklərinə ağlayır onlar.
Nə boş, havayı, bir həvəsə doğru gedirlər,
İndi səni öz yanlarına dəvət edirlər.
At boşluğa bu fani cahanı, daha bəsdir,
Gəl çəkmə cahan qeydinin çox, çünki əbəsdir.
Artıq həzər et, rəxnə vurub sök bu həsari,
Qoyma gözünü yolda, dağıt tök bu həsari.
Bu fani cahan mülkünə göndərdi ki, onlar,
Məndən eşidib öyrənəsən çoxlu yalanlar.
Bu aləmə bağlı qalasan hər zaman, hər an
Alsın səni ağuşinə bu şübhəli dövran...
Meyvə gətirən bir ağacı kəsdilər onlar,
Bir dairə kəsdi bu ağacdan iti minşar
Atəşlər içində əridib daşları, yeksər
Hazırladılar, boynum üçün dürlü pərəklər,

Dilsiz başı onlar ayırıb öz bədəninidən,
Soydu dərisin taki bu gün hasil oldum mən.
Olduqca şərafətli, nəcabətli üç həmdəm,
Bir ərrə, bir od, bir də qılıncdan yedilər qəm.
Dəf şəklinə düşdüm qutarıb taki bir axşam,
Surətlə, gözəlliklə üzüm aldı bir itmam.
İndisə yetən hər avara, hər bir ədəbsiz,
Silləylə vurur şamü səhər, həm də səbəbsiz.
Bir an bu zamanın olaraq dərdinə qafil,
Bir mən tərəfə meyl elə, bari mənə ver dil!
Bu xəznə, bu gövhər nə bilirsən ki, neçindir,
Hardan düşünürsən ki, o rahətlik içindir.
Dəhrin hər olan cövrünü, gəl, at ürəyindən,
Öz qəlbinə həm özgələrə vermə əzab sən.
Sən də, a müğənni, dilə gəl köhnə zamandan,
Keçmiş olan-olmazdan elə bir bizə elan.
Çərxi-fələkin silləsinin zərbi gücündən,
Dəf tək soyulan min dəridən söylə, danış sən.
Söylə o Füzuli ki, düşüb dərdə məlaldan,
Birdəfəlik öz könlünü çəksin o mahaldan.
Xoş ol kəsə ki, camı tutub qəlbinə həmdəm,
Bilmir gecə-gündüz nədi, ya ki nədi dərdi, qəm.
Hər gün mey içib, zövqə batıb, məst düşübdür,
Bilmir ki, bu aləm nədi, sərməst düşübdür.

ÜÇÜNCÜ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Ey saqi, əl at badəyə, ol cövhəri-meydən,
Bir mey ki, onun arzusunu göylərə yerdən
Cəmşidlər aparmış, ver içim, yüksəlim, ey can,
Ver, ver ki, odur, saqi, könül mülkünə sultan!
Ver ki, onu içdikcə olum bir ulu Cəmşid,
Bir badə ki, şövqilə yanır indi də Cəmşid.
Ver, sinələri yandıran ol sağəri, saqi!
Ver, gülsün onun şövqü ilə könlüm otağı.
Sərxoşluğa, ver, od vuraraq, yandıraraq mən,
Atəşkədəlik qapısını çırpım ürəkdən.
Gəl, saqi, o reyhan qoxulu badəni doldur,
Bir badə ki, keyfiyyəti-insanlığa yoldur.

Ver, ver, mən içim könlümə min dürlü şəfəq saç,
Sirrin qapısın, gəl, üzümə bir də mənim aç!
Vermə yaralı qəlbimə bundan belə zillət,
Cam ilə, səbu ilə, tez ol, nəşəmi yüksəlt!
Ver nitqim açılsın bu gələn cam ilə birdən,
İçdikcə sənə təptəzə bir rəmz açım mən.

TAR VƏ ÇƏNG İLƏ SÖHBƏT

Məclis quraraq bir gecə bir eyş sayağı
Nur səpmiş idi hər tərəfə badə çirağı.
İçdikcə başım qızdı, ürək zövq ilə doldu,
Bir xeyli zaman tar ilə çəng həmdəmim oldu.
Sordum ona: "Ey zari-zəbun, söylə, nə çarə,
Neyçin yenə dağ, daş əridir, səndəki nalə?"
Tar öz-özünə qovrularaq sirr sapından,
Açdı düyünü, söylədi: "Ey həmdəmim insan!
Nemət verənim vardı mənim, bil ki, əzəllər,
Bağlanmış idi qəlbinə qəlbimdəki tellər.
Əl vurmuş idim eşqinə, eşqilə yanardım,
Ehsan dənizində özümü ğərq sanardım.
Bu yolda deyildi mənə varlıq sözü heç yar,
Lütfilə yarandım, alaraq qəlbimi onlar.
Nemətdən uzaq tulladı, başlandı fərağım,
Hicran qəmi oldu mənim ol ğəmli çirağım.
Düşdüm bir uçuq daş kimi, endim ucalıqdan,
Çevrildi visal, gündüzüm oldu şəbi-hicran.
Çərxin bu işindən olub avarə, yıxıldım,
Dəhrin azarından ürəyim yandı, sıxıldım.
Dönmüş fələki qat-qat olan dərdi, bəlasi,
Bu növ ilə zar etdi olub qəlbimə asi.
Hər yüksəlişin dərdi həyatım boyu, ey dil,
Mey tək, məzə tək etdi özümdən məni ğafil.
Keçmişki cəmiyyət daha heç düşmədi yadə,
Əvvəlki həvalər uçaraq getdi də badə.
Qəti-nəzər etdim o hala bir daha qəlbən,
Sərriştəni bəlkə taparaq bir də tutum mən.
Düz-doğruca bir məqsədə sahib olub ondan,
Öz məqsədimi hasil edim taki uzaqdan.

Lakin bu fərəh, zövq ümidsizliyə yetdi,
Faniliyə düşdüm də ömür heçliyə getdi.
Yüz xarlıq ilə birsi məni tutdu, apardı,
Bu halsa bütün əqlimi, huşumu qopardı.
Sandım aparırlar yenə də dərdə, bəlayə,
Həsrət qoyacaqlar fərəhə, zövqə, səfayə.
Bağlanmış apardı məni mənzilə bu insan,
Tapşırdı da təliminə bir katibin əlan.
Bu, bəxti cavan, qəddi bükük bircə qocaydı,
Yaxşıyla yaman görmüş idi, fikri ucaydı.
Enmiş görünürdü başı dəhrin əzabından.
Fikrində idi öz işinin hər zaman, hər an.
Görmüşdü mənim tək başı çox möhnəti-ruzgar,
Ruzgarı da daim görünürdü gecə tək tar.
Əhvali-ğəm əyyamını biz öyrənərəkdən,
Təhqiq elədik halımızı xeyli dərindən.
Bu söylədiyim şəxs o şəxs idi, o candı
Ki, xilqətimin tərpənişi onla yarandı.
Bambaşqa olub il uzunu surəti-halı,
Arxamca gəzib taki, tapa köhnə visalı.
Bu dövrdə hər bir peşədən ğafil olub mən.
Sevdim onu ruhən, o da çün sevdi ürəkdən.
Tapdım, mənə nemət verən ol insanı tapdım,
Axır mənə nemət verən ol bir canı tapdım,
Biz xeyli zaman qüssəli səhralara getdik,
Şükra ki, yenə bir-birinin vəslinə yetdik.
Bihudə, əbəs sanma mənim sözlərimi, ey can.
Sanma vururam mən sənə dəm, həm də yalandan.
Bir də bu fəsad dünyanın ayini əzəldən,
Ta axıradək bu cürədir, yaxşı düşün sən.
Hal əhlinə məlum olan işdir bu bayaqdan,
Ki vəsl sözü daima doğmuş o fəraqdan.
Gər zülm-fələk ayrı salırsa bu da yeydir,
Bir gün gələcək onları birləşdirəcəkdir.
Sən də, a müğənni eləmə qəlbini çox təng,
Bas bağrına, bas qəlbinə, bərk tut ki, düşər cəng,
Çox ğəm yeyirəm, dada yetiş, nəşə ver, hal ver.
Hicranımı al tulla, əvəz dadlı vüsal ver!
Bir vəsl ilə nakam Füzuliyə fərəh saç,
Canlandır ölən zövqünü, puç keyfini bir aç!

Xaş, badə içən məst xərabatiyə, hər an,
Badə aparıb əqlini, həm huşu başından,
Bilmir ki, bu dünyada nədir möhnəti-hicran,
Heç bir xəbəri yoxdu visal ayrılığından.

DÖRDÜNCÜ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Gəl, saqi, dər ol laləni ver nəşə bağından,
Bir lalə ki, könlüm köz olub şövqü dağından.
Ver, ver nə qədər sağdı canım, ver, bu çiçəklər
Bir gün gələcək qəbrimin üstə bitəcəklər.
Gəl, saqi, ver ol badəni, ol qırmızı rəngi,
Bir badə ki, ancaq o silir dildəki jəngi.
Ver, ver ki, içim həddən aşan çoxlu ğəmim var,
Ver ki, bu fəna dəhrdə min bir ələmim var!
Ver, saqi, mərəz mərhəmini, dərdə dəvanı,
Təşvişli ürəkçin yaranan yaxşı şəfanı.
Ver, ver ki, içim, yandı könül, artdı kədər, ğəm,
Ver, saqi ki, təşvişimə yoxdur mənim həmdəm.
Artır ki, açılsın sifətim şövqü fərəhlə,
Sonra oturub şövqü fərəhlə məni dinlə.
Dördüncü gələn zövq ilə ta bülbül olum mən,
Qoy sirlərin izharı üçün bir dil olum mən.

UD İLƏ SÖHBƏT

Yüz nəşə ilə bir gecə bir bəzm düzəltdim,
Mən bu işi bir hikmət üçün bərqərar etdim.
Bir ud sədası bu zaman qalxdı həvayə,
Yandım, tütünüm çıxdı mənim övci-səmayə.
Sordum ona: "Ey sirlər ilə eyləyən ülfət!
Sirr xəznəsinin xəznədarı, sahibi-nemət!
Söylə, de görüm bir necə şeydir ki, cahanda,
Sirr əhli də sənsən, bu hava ilə yanan da!
Kimlər sənə öyrətdi bu atəşli nəvanı,
Şadlıq ağacım yandı eşitcək bu havanı.
Bu söhbəti gəl eylə mənə büsbütün izhar,
Bu işlərinin pərdələrində, de, nə sir var.

Ki, taza havalar adına çox diribaşsan?!
Candan xəbərin var belə cansız yaşayırkan!
Bir parça ağacsan ki, havandır sarı tellər,
Bir zərrə qığılcım onu atəşdə kül eylər!
Fikrim budu gər olsa idi dərdli fəğanın,
Bu vəqtə kimi qalmaz idi zərrə nişanın,
Qafilsən özündən ki, gülür daima halın,
Asudədi qəlbin, ürəyin, yoxdu məlalın.
Öz dərdini öz arzun ilə söyləməyirsən,
Dindirməsələr heç şeyi izhar eləmirsən".
Mürvətli olan ud eşidib söylədi: "Ey can,
Heç bir xəbərim yoxdu sanıb saydığım haldan.
Əzzəl günü ki, hazır olub çıxdım arayə,
Ondan bəridir düşdü canım zövqü-səfayə,
Bu nəşə, bu zövq aldı təmamən məni məndən.
Məstlik qapısın sındıraraq çıxdım o gündən.
Heç bilmədim onlar mənə axır nələr etdi,
Onlar məni neyçün və nədən ötrü düzəltdi.
Məndən deyil, əlbət, bu doğan xəstə fəğanlar,
Ustadıma sar şadlığımı eyləsin izhar.
Bu qəlbi sökən dərdli, həzin, nəğmələrimçin,
Ustadıma get söylə mənim mərhəba min-min.
Təkcə mənə məxsus da deyil, nəşəli hallar.
Burdan pay umar bəzmdə huşsuz oturanlar.
Onlar da gəzir bixəbər öz hali-ğəmindən,
Öz işlərimin axırını bilmirəm həm mən.
Ancaq məni bu dünyada bir təkcə quran var,
Yalnız tək onun çalması min nəqş edir izhar.
Bu karxanada mən ilə sən alətik, ey dost.
Sənətdən uzaq ayrı, kənar xilqətik, ey dost".
Udun qulağın bur, a müğənni, edib ülfət,
Aşkar eləsin taki nədir əsl həqiqət.
Bur, bur ki, uca səslə açıb dil bizə bir-bir,
Öz zatü süfatini əyan eyləyəcəkdir!
Gəl doğruluğu zahir elə indi məcazdan,
Zənn etmə Füzuli açacaq sirləri əlan.
Xoş ol kəsə ki şamü səhər məst, düşüb əldən,
Piri-müğana oldu mürid can ilə dildən.
Sərməstliyindən tuta bilmir yer ayaği,
Bilmir ki, piyalə nədi, ya hardadı saqi.

BEŞİNCİ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Ver, saqi, o Kövsər qarışan mey dolu camdan
Ol cam ki, behişt huriləri təşnədir ondan.
Ver, saqi, Əlinin quluyam, eşqə vəfadar,
Bu çeşmədən onsuz da mənim cüzi payım var.
Ver, saqi, yetər, durma, Yəmənləllərindən
Ta nuş eləyim, sən də qopar əqlimi məndən!
Al, al ki, əqil sevdası divanəsər etdi,
Al, əqlə olan hacətim artıq boşa getdi.
Aşiq ürəyin əldə tutan, ver ki, bu camdır,
Ver, ver ki, onun xasiyyəti sirlər açandır.
Ver, bihuş olub, ta yıxılım qolların üstə,
Ver, bihuş olum, sən də əvəz sirrimi istə.
Ol lalə kimi rəngli küpün ağzını dur aç,
Bu cam ilə gəl xəstə düşən ruhuma nur saç.
Ver ki, bu camın qəlbə yatan nəşələrindən,
Sir xəznəsinin yollarını bir də açım mən.

SETAR İLƏ SÖHBƏT

Bir gün namaz üstündə durub qəlb ilə əlbir,
Açmaqda idim sirlərimi Allaha bir-bir.
Bəzən ayaq üstündə durub, gah əyilirdim,
Gah səcdə qılıb göylərə bəzən çəkilirdim.
Birdən bu ibadət ilə sərməst görünən mən,
Qalxdıqda setarın səsinə tezcə yerimdən.
Ol dəm, ürəyimdən yoxalıb qaçdı da taat,
Yırtıldı bu səsdən həya pərdəm mənim heyhat!
Sordum ona: - Ey dürlü sədalar verən iblis,
Kafər kimi gəl olmagilən odlara bais,
Neyçin yaranıb tərpənişin qəlbə əziyyət,
Yoxsa ki, xəyaldan çəkilib xofi-qiyamət.
Şeytan kimi hiylə evinin cövhərisən sən,
Min dürlü bəla xəznəsinin gövhərisən sən.
Bir tordu sənin qolların üstündəki saplar,
Bir tor ki, ömür bağçasının mürğünü ovlar.

Yüz yerdən azı öz belini bağlamısan sən,
Taət izini ta qapasan dildən, ürəkdən.
Hansı sinəni gərçi o kövdən vətən etdi,
O sinədən Allaha ibadət yoxa getdi.
Bir barmağı ki, öz sinəni cəlb elədin sən,
Asudəliyin təsbihini tulladı əldən.
Gəl sən də mənim tək elə əndişə bu oddan,
Et tövbə ki, qorxan çəkinər öz günahından.
Bu dəm dilə gəldi o xəbər sahibi, tənbur,
Üz tutdu əzəl, sonra mənə söylədi: "Bir dur!
Gəl olma, - dedi, - gizli qalan pərdəni yırtan,
Vurma üzümə, olsa da eybim, sən, ey insan.
Bu yolda çox oldu mənə dost, həmnişin, həmdəm,
Heç bir kişinin etirazından yemədim qəm.
Bu günsə məni tullayaraq rədd eləyirsən,
Yoxdursa köməkçin belə də eyləmə gəl sən.
Dünyanın işindən xəbərin zərrəcə yoxdur,
Xoşbəxt çox isə dünyada bədbəxt də çoxdür.
Allahın o ehsan dəniz qüsl məkanı,
Bir yer ki, o yer adlanılır əfv divanı.
De, mən tək adamdan oraya tozmu qanar heç!
O yerdə günah ğəmləri çəkmək xatadır, keç!"
Qafilmisən aya, o kərəm süfrələrindən?
"O hər şeyi qavrar", bunu dərk eylə dərindən.
Rəğbət elə tənbura, müğənni, gəl ürəkdən,
Rəğbət elə tənbura, müğənni, gəl ürəkdən,
Rəğbət açarilə ona da bir qapı aç sən.
Aç bir qapı ki, zahir olub nəşələr ondan,
Qəlblər gülərək daim olar gül kimi xəndan.
Tərkində Füzuli bulunub qorxmaz əzabdan.
Bu hali-büsatdan qoparar nəşələr hər an.
Xoş ol kəsə ki, məst oyana qəbr otağından,
Bihuş aparıb eyləyələr daxili-niyran.
Bu zülm evinin ğəmdən acı, zülmü, əzabı,
Xatırlada əhvalına min qətrə şərabı.

ALTINCI CAMIN KEYFİYYƏTİ

Gəl, saqi, mənə indisə ver bir iri gövhər,

Ver bir iri gövhər ki, odur nəşəyə cövhər.
Ver, ver ki, içim ta tutulum feyz ilə şövqə,
Alsın məni məndən, tutaraq cismimi zövqə.
Ver, saqi, o saf yaqut ilə dopdolu camı,
Bir cam ki, tapar cümlə əqil onda nizamı.
Ver, ver ki, bu tər ləl ilə ömrüm başa çatsın,
Ver ki, saralan çöhrəmi al rənglə qızartsın.
Bir mey ki, olur çarə tapan, son verən ahə,
Bir mey ki, gəda içsə dönər ən ulu şahə.
Ver mayeyi-izzət suyunu, ver ki, yazıq mən
Şah zövqünü ta ki ayırım zövqi-gədadən.
Ta qəlbimə mey zövq verib gözlərimə nur,
Bir cam dəxi lütf elə, qıl məclisi pürşur.
Altıncı qədəhdən qonaraq əqlə fərasət,
Tapsın ürəyim halını izharə cəsarət.

QANUN İLƏ SÖHBƏT

Bir gün gecə bir məclisimiz vardı ki, ondan,
Çox-çox uzağa qaçmış idi, dərd, ğəm hicran.
Xoş nəğmələr ilə edərək aləmi məmnun,
Bir huri, mələk üzlü çalırdı iri qanun.
Sir sandığına xeyli onun oxşarı vardı.
Qapsını əqil xəznədarı təkcə açardı.
Bir lövh ki, basıb yar kimi öz bağrına bir baş,
İşlərdi onun sinəsinə nəqşini nəqqaş.
Həm bir gəmi ki, vardı içərsində gümüş, zər.
Atmış yükünü sahilə coşğun, dəli yellər.
Bir dərdli, həzin nəğmə eşitcək durub, ondan
Sordum ki, de, ey nazlı mələk, işvəli canan!
Eşqin çəmənindən nə gözəl qönçələr üzdün?
Bu işvədə oldun bütün aşiqlərə üstün.
Heyrətdəyəm, heyrətdəyəm ancaq sənə, çün sən
Aşiq adama oxşamayırsan əməlindən.
Aşiqlərin əhvalı budur: şamü səhərlər
Onlar qəm əlindən acı göz yaşı tökərlər.
Qorxaq kimi onlar qəm əlindən gülü xardır,
Böyründəsə, yüzlərcə əzab, zülm oxu vardır.
Onlar elə bir xəstə ki, yox dərdinə qəmxar,

Tapşırdı təbib dəstinə öz canını onlar.
Aylar ilə, illər ilə onlar çəkib hicran,
Bir başqaca şey görmədilər vəslin adından.
Çox-çox ucadır nisbətən aşiqlərə rütbən,
Söylə, de görüm, yoxsa məgər ayrıdı şivən?!
Cananənin aydın təbinin dilbərisən sən,
Daim ona həmağüş olub birgə gəzirsən.
Bir yastıq olubdur başına dost üzü hər an,
Dostun üzünədir sifətin həm də ki, ey can,
Ayrı görə bilməm səni heç yar qucağından,
Arzun, tələbin çünki çatır büsbütün ondan.
Mümkündü səninçün gecə-gündüz yarı sevmək,
Dildarın əlindən yapışıb qəlblə öpmək.
De, hansı səbəb saldı da bu rütbəyə böylə,
Bu xəstəyə öz sirrini gəl doğruca söylə!
Canana yetişmək yolunun sarbanı ol, gəl,
Mərdanə iş öyrət bizə, dərd dərmanı ol, gəl,
Qanun dedi: "Ey mən kimi süst rəyli insan,
Mən çox demişəm sən sanayıb saydığın haldan,
Bunlarla fəqət qalmadı razı mənə dost, yar,
Aldanmadı bu hiylələrə, uymadı onlar.
Rüsvayçılıq etdim özümü dərdə salıb mən,
Məxfi işim üstündə bütün keçdim özümdən.
Kim hər nə dedi mən qulaq asdım, qəbul etdim,
Baş əydim ona, mən özümü adi qul etdim.
Baxdım və göz oldum ki, qılıb dostuna hörmət,
Huş əhli edə bəlkə mənə bircə nəsihət.
Varkən deməyə məndə ağız, sakit olub mən,
Bir kəlmə də söz söyləmədim heç kəsə qəlbən.
Gər cismimi kəsdi bir adam çıxmadı qanım,
Yüksəlmədi aləmlərə atəşli fəğanım.
Əhli-dilə mən bağlayaraq bel, açaraq sər,
Axtardım ürəklərdə səadət uzun illər.
Bu növ ilə ta canı qəbul eylədi canan,
Çatdım böyük ehsanlara, xələtlərə ondan,
Öymə özünü, dost sənə ram olsun, amandır,
Eşq əhli bu bir qayda ki, rüsvayi-cahandır.
Sən də, a müğənni, oxu, qanundan al ibrət,
Neyçin səni pul böylə əsir etdi, nə hacət?!
Aşiqlik hara, pul hara, et bir bunu izhar?!

Gəl qorxma pulun yoxluğuna, ağlama zinhar.
Sən simü zər ilə görürəm zarsan, a fərsiz,
Yansan da Füzuli kimi yan atəşə zərsiz.
Xoş ol kəsə ki, çıxmadı heç bir zaman haldan,
Sağər kimi dörd bir tərəfə etmədi cövlan,
Bir xılt kimi o, mey küpünün altına yatdı,
O xılt kimi daim meyə doğru qələm atdı.

YEDDİNCİ CAMIN KEYFİYYƏTİ

Gəl, saqi, ver ol qəndü şəhər zövqlü balı,
Bir şey ki, açır qönçə kimi dərdi-visalı.
Ver, ver mən içim, etmə məni bir daha təlxkam,
Təlxkamlıq ilə saxlama cam tək məni sübh şam.
Saqi, o kəmal ilə dolu nəşə ki vardır,
Bir nəşə ki, hal əhlinə, kamillərə yardır,
Ver, ver ki, içim, uçsun uzaq dərdü məlalım,
Bu cəhdlə artsın daha da əqlü kəmalım.
Gəl, saqi, o yaqut kimi xoş rəngli camdan,
Namus şişəsiyçin əzəli bir daş olandan,
Ver ki, üzümə zövqü-şəfa nəqş eləsin qoy
Bu könlümə namus ilə ar bəxş eləsin qoy.
Artır daha da məstliyimi ta ki, içib mən,
Yeddinci qədəh ilə olum qafil özümdən.
Bu nəşə ilə mən keçirib zövqli hallar,
Utanmayaraqdan eləyim halımı izhar.

MÜTRİB İLƏ SÖHBƏT

Bir yerdə idim bir gecə mən, mütrib olanda,
Bir cənnətə çevrildi mənim məclisim onda.
Sordum ona:
- Ey qəlbim açan həmdəmim insan,
Qaldır göyə min nəşə duyaq bəlkə sazından.
Mütrib eşidib qalxdı, haman sazsız əliylə,
Cismiylə, başiylə və o mənalı diliylə,
Nitqiylə tutub qollarını bağladı sazın,
Kəsdi yolunu, qarşısını saxladı sazın,

- Bu rutbə nədir? Sordum ona, söylə bir, ey yar,
Bir rütbə ki, zatında tapılmaz dolaşıqlar?
Mütrib dedi:
- Ruhani olan feyzdi, feyzim,
Nadanlıq olar, ğeyrə könül vermə, nə lazım.
Qeyri kəsə bu dəhrdə meyl etmə, ey insan.
Dost sirrini dostun ürəyindən eşit hər an.
Öz sirrini açma neyə, saxla onu pünhan,
Çün ağzı açıqdır, danışar hərzəvü hədyan.
Dəfdən uzaq ol ki, işi ah ilə fəğandır,
Bir sillə ilə hər şeyi dünyayə açandır.
Öz sirrin ilə çəngi dəxi eyləmə məhrəm,
Çün kim qulağın bursa açıb söyləyəcək, həm.
Öz sirrini tənbura da gəl açma ki, səndən,
Gizli işini öyrənəcəkdir sənə düşmən.
Qanundan uzaq gəz, ona sirr açma, kənar dur,
İzhar eləməkçin çün onun yüz dili vardır.
Bu firqə haram oldu bütün xalqa ki, onlar.
Dünya bazarında hamı yolbilməz olurlar.
Söylə, de görüm, mazidən heç bir xəbərin var,
Ki, bir neçə rədd etdi əmanətləri ruzgar?!
Çün cansız olanlar tuta bilməzlər əmanət,
Ruzgar sənə tapşırdı ki, min dürlü xəyanət,
Yad əldən onu qoruyasan ta uzun illər,
Bir gün də gəlib səndən ala tapşıran əllər.
Hər cansıza gəl sən eləmə sirrini izhar,
Qorx ki, bu qəza, çərxi dolanmışda xilaf var!
Hikmətlər açan nitqdən heç olma uzaq sən,
İnsan bədənində budu can, çünki əzəldən.
Huş əhli xəyal etdi ki, guya bu cahanda,
Dinməz oturanlar ödü, can var danışanda.
Bu dünyada yalnız qalacaqdır quru bir ad,
Sən də elə söz söylə ki, daim olasan yad.
İş vaxtı sən ol sözləri gəl eylə ki, təkrar,
Təkrarı üçün tənə yeyib olmayasan xar.
Öylə elə ki, başdan-ayağa sözün əlbət
Aydınlada bilsin bizə min dürlü şəriət.
Qəlbində olan dinini gəl eyləmə izhar!
Öz sözlərini daima nəql et açıq-aşkar.
Hər vaxt, a müğənni, ki əlin yetdi üsulə,

Məclis bəzəyən ol o günü əhli-qəbulə.
Qeyrilərin əhvalını vəsf etmə, uzaq qaç,
Bir kəlmədə öz halınızı nəql edərək aç.
Füzuli kimi mən də qalıb dəhrdə çun lal,
Gəlmir hünərim nəql edib aşkar eləyim hal.
Xoş ol kəsə hər yerdə mənim tək dolu camdan,
Meydən, məzədən söhbət açar daim, hər an.
Bir mey, məzə ki, hər kəsə ta ruzi-əzəldən,
Keyfiyyəti məlumdur heç düşmədi əldən.